

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
1/24 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
д-р педагогічних наук, професору
Данилевич М.В.

ВІДГУК

офіційного опонента
професора кафедри професійного, неолімпійського та адаптивного спорту
Національного університету фізичного виховання і спорту України,
доктора наук з фізичного виховання і спорту,
професора Когут Ірини Олександрівни
на дисертаційну роботу Гук Ганни Ігорівни за темою
«Фізичне виховання дітей середнього шкільного віку
інклюзивних класів засобами настільного тенісу»,
що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура)

Актуальність обраної теми. Інклюзивність сьогодні є необхідністю, однак її забезпечення в різних сферах життя і досі залишається справжнім викликом. Фізичне виховання і спорт у цьому аспекті не відзначається винятковістю. Вчителі, тренери та інші фахівці сфери фізичної культури і спорту можуть виступати агентами змін і безпосередньо впливати на те, щоб інклюзивні філософія та політика стали реальністю у сучасному суспільстві та сприяли створенню інклюзивного фізкультурно-спортивного середовища задля прийняття різноманіття учнівської спільноти, забезпечення їх рівноправності, підвищення якості життя і успішного інтегрування в освітній процес і соціум в цілому.

Варто зазначити, що сучасна інклюзивна політика України підкріплена досить ґрунтовною законодавчою базою в освітньому середовищі (Концепція розвитку інклюзивної освіти, 2010; Національна стратегія розвитку інклюзивної освіти на 2020–2030 роки, 2019). Правове поле інклюзії в Україні стосується здебільшого організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти (Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників для

роботи в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти”, 2019; Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, 2021; Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти, 2022). Водночас недостатньо розробленим є питання організаційно-методичного забезпечення фізичного виховання в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти як ефективного засобу розвитку та соціалізації учнів з особливими освітніми потребами. Таким чином, все вище зазначене актуалізує необхідність та важливість наукових досліджень Гук Ганни Ігорівни за темою «Фізичне виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу».

Дисертаційне дослідження виконувалося в межах теми 3.1. «Теоретико-методичні основи формування освітніх компетентностей, рухової активності та фізичної підготовленості різних груп населення в умовах нових соціальних викликів» Зведеного плану науково-дослідної роботи ЛДУФК імені Івана Боберського на 2021–2025 рр. (Протокол засідання вченої ради № 4 від 9.02.2021 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Усі наукові положення та висновки, які сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані експериментальними даними, відповідають меті та завданням роботи.

Досягнення мети дослідження (удосконалити фізичне виховання учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів задля покращення якості їхнього життя та підвищення грамотності у фізичній культурі) передбачає поступове вирішення чотирьох завдань:

1. Дослідити стан організації і особливості методики фізичного виховання в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти за результатами аналізу вітчизняної та зарубіжної фахової літератури.

2. Здійснити аналіз актуальних проблем фізичного виховання в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти, визначити перешкоди,

що лімітують його ефективність.

3. Визначити мотиваційні пріоритети, обсяг рухової активності, показники фізичного розвитку, фізичної та теоретичної підготовленості, якості життя учнів з особливими освітніми потребами інклюзивних класів; встановити значущість і взаємозалежність показників.

4. Розробити й обґрунтувати та експериментально перевірити технологію фізичного виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу.

Достовірність отриманих результатів ґрунтується на достатній тривалості дослідження, значній кількості досліджуваних школярів, фахівців-практиків фізичного виховання ЗЗСО (педагогічних працівників – 72, школярів ЗЗСО – 483, учні інклюзивних класів – 118 (з них 49 з ООП), належному опрацюванні джерельної бази (200 літературних джерел, з яких 85 – іноземною мовою).

У роботі для реалізації мети і завдань дисертації коректно використані методи дослідження. Зокрема, аналіз та узагальнення науково-методичної літератури застосовували з метою конкретизації проблемного поля. Для визначення вихідного та досягнутого рівня фізичного розвитку учнів застосовано медико-біологічні методи дослідження. Соціологічні методи дослідження застосували для оцінювання загальнокультурних інтересів, мотивації школярів до рухової діяльності, якості життя школярів. Здійснювали також анкетування фахівців-практиків фізичного виховання ЗЗСО задля визначення характеристики сучасного стану та перспектив удосконалення фізичного виховання в інклюзивних класах. Для оцінювання ефективності технології фізичного виховання учнів інклюзивних класів провели опитування експертів з фізичної культури. Педагогічне тестування використане для визначення динаміки показників фізичної підготовленості учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів в ході педагогічного експерименту. Констатувальний експеримент проведено з метою отримання вихідних даних про рівень фізичної підготовленості, якості життя, грамотності з фізичної культури, фізичного розвитку школярів інклюзивних класів ЗЗСО. Метою

перетворювального експерименту були впровадження та перевірка ефективності авторської програми фізичного виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу.

З метою кількісного опису емпіричних даних застосовано метод описової статистики. Із метою виявлення ступеня істотності залежності між показниками проведено кореляційний аналіз. Для комплексного й системного вивчення та вимірювання впливу рівня розвитку показників проведено факторний аналіз. Для оцінки значущості різниці між даними застосовано критерії Стюдента. Експертне оцінювання моделі визначення рівня компетентності у фізичному вихованні та її валідацію проведено за методикою Дельфі.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертантом уперше: обґрунтовано технологію фізичного виховання учнів інклюзивних класів засобами настільного тенісу, її соціально-педагогічні й організаційно-методичні умови, принципи і критерії її ефективності, сформульовано її мету та завдання; обґрунтовано зміст програми фізичного виховання для учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу, розкрито зміст теоретичної та практичної підготовки (блоків загальнорозвивальних, підготовчих, підвідних, спеціальних вправ, засобів загальної фізичної підготовки, ігор, естафет, спортивних розваг); визначено форми та особливості реалізації програми фізичного виховання (оцінювання, забезпечення безпеки, доброзичливий клімат, гармонійний розвиток); обґрунтовано та розроблено зміст і структуру уроку фізичної культури в інклюзивних класах; удосконалено наукові дані про важливість підвищення рівня компетентності вчителів і майбутніх учителів фізичної культури в інклюзивних класів, мотивування та надання їм методичної й практичної допомоги; удосконалено наукові дані про показники якості життя, фізичної підготовленості, рухової активності, ставлення учнів з особливими освітніми потребами до участі в різних формах рухової активності та успішності в ній; набули подальшого розвитку наукові дані про пріоритетні мотиви учнів

інклюзивних класів закладів загальної середньої освіти до занять руховою активністю у позаурочний час.

Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що запропонована технологія організації процесу фізичного виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу сприяла удосконаленню фізичного виховання в інклюзивних класах ЗЗСО. Результати дослідження можуть бути застосованими у процесі розроблення навчальних програм і навчально-методичних матеріалів для ЗЗСО, в освітньому процесі закладів вищої освіти, що сприятиме підвищенню ефективності організації фізичного виховання учнів середнього шкільного віку в інклюзивних класах в урочний і позаурочний час. Розроблено та впроваджено програму ФВ учнів інклюзивних класів ЗЗСО із застосуванням засобів настільного тенісу. Під її впливом спостерігалось поліпшення показників фізичного розвитку, фізичної та теоретичної підготовленості, якості життя, збільшення рухової активності дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів. Результати впроваджено в практику роботи ЗЗСО м. Львова, а саме: СЗШ № 23, СЗШ № 9, СЗШ № 34 ім. Маркіяна Шашкевича та Ліцею № 74 ім. Марійки Підгірянки Львівської міської ради. Сформульовані в дисертації висновки та пропозиції стали підґрунтям для впровадження отриманих результатів у матеріали навчальних дисциплін Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського та Херсонського державного університету, що підтверджено відповідними актами.

Оцінка змісту дисертації та її основних положень. Дисертаційна робота має логічну структуру, що відповідає вимогам, та складається з анотації (українською та англійською мовами), списку публікацій здобувача за темою дисертації, вступу, п'яти розділів, висновків, списку покликань та додатків.

У **вступі** обґрунтовано актуальність дисертаційної роботи, зв'язок роботи з науковими програмами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, представлено методи дослідження, рівень наукової новизни і практична значимість роботи, відображено особистий внесок автора, наведено

дані про апробацію результатів дослідження та впровадження отриманих результатів у практику, подано інформацію про публікації, структуру та обсяг дисертації.

У **першому розділі** «Організація та методика фізичного виховання школярів інклюзивних класів закладів загальної середньої освіти» представлено узагальнення наукової інформації щодо здоров'я і рухової активності дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів закладів загальної середньої освіти; організації процесу фізичного виховання в інклюзивних класах ЗЗСО; сучасного науково-методичного обґрунтування фізичного виховання дітей інклюзивних класів ЗЗСО; перспективи застосування засобів настільного тенісу в структурі фізичного виховання дітей інклюзивних класів ЗЗСО.

Здобувачем з'ясовано, що інклюзивне навчання поволі поширюється в Україні: удосконалюється нормативно-правове та науково-методичне забезпечення освітнього і тренувального процесу, створюється безбар'єрне та адаптивне освітнє середовище та психолого-педагогічний супровід занять.

Автором встановлено, що функціонування інклюзивних класів диференційовано залежить від рівнів підтримки учнів з ООП. Кількість категорій осіб з ООП розширено. До дітей з ООП відносять і скерованих до спеціальних медичних груп, і обдарованих, і з інвалідністю, і дітей з поведінковими порушеннями. Проте на практиці в ЗЗСО, ООП надають лише дітям з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату та розумового розвитку.

У результаті дослідження з'ясовано, що визначальним фактором ефективної організації інклюзивного фізичного виховання вважають готовність вчителів ФК працювати з дітьми в інклюзивному освітньому середовищі. Важливим є удосконалення стратегії викладання і змісту підготовки та перепідготовки вчителів ФК до роботи в інклюзивних класах, що сприятиме як підвищенню їхньої готовності, так і покращенню ставлення дітей з ООП до фізичного виховання.

Здобувач зауважив, що паралельна участь в уроках з ФК та в секції з виду спорту відіграє важливу роль у досягненні позитивного впливу на соматичне й

психічне здоров'я, показники фізичного розвитку і підготовленості учнів інклюзивних класів та сприяє соціалізації дітей з ООП. Аналіз та узагальнення даних спеціальної літератури підтвердили, що важливим є корегування організаційних факторів та форм для стимуляції участі учнів з ООП в активностях під час уроків ФК та позаурочний час, виклику позитивних емоцій, зміни їхнього ставлення до уроків ФК та рухової активності загалом.

Підсумовуючи, автор зазначив, що дієвим засобом фізичного виховання учнів з ООП та без них може слугувати настільний теніс. Він сприяє формуванню гармонійного фізичного розвитку, життєво важливих знань, умінь; удосконаленню пізнавальних процесів (концентрації, уваги, мислення); покращенню фізичних (швидкості, спритності і координації рухів) та морально-вольових якостей (сили волі, прагненню до перемоги, наполегливості, завзятості, психологічної стійкості до стресів), позитивних якостей особистості, колективної взаємодії та співробітництва у навчальній і змагальній діяльності, а відтак – покращенню якості життя. Отож, настільний теніс може бути корисним інструментом для забезпечення здорового способу життя та розвитку різних аспектів особистості дитини.

У **другому розділі** «Методи та організація дослідження» для реалізації поставлених у дисертації завдань використано взаємодоповнюючі та взаємопов'язані методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних наукової та методичної літератури й джерел мережі Інтернет, емпіричних даних; медико-біологічні методи; соціологічні методи (опитування); педагогічні методи (тестування, експеримент); методи математичної статистики.

Організація дослідження була побудована в чотири етапи протягом жовтня 2021 р. – грудня 2023 р., на кожному з яких послідовно розв'язувалися поставлені наукові завдання.

У **третьому розділі** «Передумови розроблення технології фізичного виховання учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів» представлено результати досліджень щодо актуальних проблем фізичного виховання школярів інклюзивних класів ЗЗСО; аналізу грамотності з фізичної культури дітей, які

навчаються в інклюзивних класах; вмотивованості до занять, характеристики рухової активності дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів, їх теоретичної та фізичної підготовленості; показників фізичного розвитку, показників якості життя учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів; взаємозалежності показників рухової активності, фізичного розвитку, стійкості до гіпоксії та мотивації учнів, які навчаються в інклюзивних класах.

Результати досліджень здобувача підтверджують наявність численних перешкод в інклюзивному фізичному вихованні учнів з ООП (недосконалість сучасної нормативно-правової бази, низький рівень теоретичних знань та практичних навичок фахівців, відсутність достовірної та вичерпної інформації щодо рівня здоров'я дітей, недостатній рівень методичного забезпечення, незначна мотивація фахівців, недостатня ефективність підвищення кваліфікації фахівців, незадовільний стан матеріально-технічної бази).

Автор зазначає, що для подальшого сталого розвитку інклюзивного фізичного виховання необхідно: забезпечити вчителів підтримкою спеціалістів у галузі медицини і реабілітації (19,2–34,2%), яка може значно підвищити ефективність уроків фізичної культури в інклюзивних класах, особливо з учнями з ООП; варто поєднувати різні форми фізичного виховання учнів інклюзивних класів. Уроки ФК є найбільш ефективною формою фізичного виховання учнів з ООП ($1,1 \pm 0,2$ $W=0,563$; $p < 0,05$); для учнів інклюзивного класу (65,8%) необхідним є проведення додаткових уроків ФК. Ефективність занять спортом ($3,0 \pm 0,7$) для учнів з ООП вища, аніж дієвість занять з лікувальної ФК ($3,8 \pm 1,0$) та ЗФП ($7,2 \pm 0,6$); під час уроків ФК в інклюзивних класах та занять в секціях важливо поділити клас на однорідні невеликі за кількістю учасників групи залежно від рівня можливостей дітей і для кожної з них адаптувати засоби й диференціювати обсяг та інтенсивність навантаження. Раціональною є модифікація обладнання для учнів з ООП.

Автор відмічає, що учні з ООП позитивно ставляться до навчання в школі (78,9%), прагнуть брати участь в усіх шкільних заходах (73,7%), мають хороші стосунки з однокласниками (84,2%), люблять уроки ФК (68,4%), що свідчить про

позитивні передумови для проведення інклюзивних уроків ФК. Існують передумови для застосування настільного тенісу у фізичному вихованні інклюзивних класів: ігри є улюбленим видом РА (86,7% та 89,7% відповідно дівчат і хлопців з ООП); люблять грати в настільний теніс (52,6%) школярів з ООП.

У результаті дослідження з'ясовано, що учні з ООП найбільше поступалися учням без ООП за рівнем розвитку спритності (56,4%, $p < 0,001$, рівень її розвитку оцінювався як початковий проти середнього і достатнього – в учнів без ООП); рівень розвитку сили в учнів з ООП оцінювався як достатній і середній, тобто лише трохи (13,3%, $p < 0,05$) поступався показникам учнів без ООП (у яких оцінювався як достатній, високий і середній); за рівнем розвитку витривалості (оцінювався як середній) учні з ООП не відрізнялися (3,0%, $p > 0,05$) від учнів без ООП (частіше мали високий і достатній).

Здобувач доводить, що якість життя школярів з ООП ($49,24 \pm 16,24$ балів) суттєво гірша, ніж у школярів без ООП ($79,56 \pm 14,01$, $p < 0,05-0,001$). За більшістю показників якість життя школярів з ООП оцінюється як низька, лише за показниками фізичного та емоційного функціонування – як середня.

У **четвертому** розділі «Обґрунтування технології фізичного виховання учнів інклюзивних класів засобами настільного тенісу» представлено обґрунтування змісту технології фізичного виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу; оцінку ефективності цієї технології; зміни показників грамотності у фізичній культурі й показників фізичного розвитку та фізичної підготовленості школярів в умовах педагогічного експерименту.

З'ясовані здобувачем невисокі показники рухової активності, фізичного розвитку та вмотивованості досліджуваної групи до занять фізичними вправами стали передумовою для розробки технології фізичного виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу.

Розроблена автором технологія фізичного виховання учнів інклюзивних класів визначалася двома групами умов: соціально-педагогічними (на рівні

держави) та організаційно-педагогічними (на рівні ЗЗСО). Соціально-педагогічні умови авторської технології містили такі важливі компоненти, як нормативно-правовий, професійно-просвітницький, програмний (структурно-змістовий), методичний, мотиваційний, контрольний-обліковий, фінансовий. Організаційно-методичні умови технології передбачали: формування позитивного ставлення до занять фізичними вправами, формування теоретичних знань у школярів, залучення учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів, зокрема й з ООП, до регулярних занять з фізичного виховання, урахування і запровадження підходів, важливих для того, щоб фізичне виховання в інклюзивному класі було ефективним. Здобувачем сформульовано мету і завдання фізичного виховання в інклюзивних класах, обґрунтовано специфічні принципи, важливі для фізичного виховання в інклюзивних класах (принципи кооперації, рівноправної взаємодії дітей, принцип адаптації обладнання та правил, тривекторності та індивідуалізації фізичного виховання).

За результатами досліджень здобувачем визначено організаційно-методичне забезпечення програми фізичного виховання для дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу. Відповідно до мети, завдань та принципів технології структурними елементами програми визначено модулі теоретичної та практичної підготовки (блоки загальнорозвивальних, підготовчих, підвідних, спеціальних вправ, ЗФП, ігри, розваги). Формами реалізації програми фізичного виховання слугували такі: урок ФК, додаткові уроки ФК, позаурочні форми в режимі навчального дня, позакласні заходи (навчальні майстер-класи, спортивні фестивалі, турніри серед батьків і дітей, турніри та змагання, рекреаційна активність).

Результати педагогічного експерименту засвідчили збільшення рухової активності та покращення фізичної підготовленості учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів з ООП та без них. Показники аеробної витривалості, спритності та швидкості мали тенденцію до зростання, що супроводжувалося підвищенням рівня фізичної підготовленості з задовільного до достатнього рівня; показників силової витривалості – із збереженням показників в діапазоні

достатніх значень. Достовірні розбіжності результатів учнів без ООП (в SAMSA $p < 0,001-0,01$ та біп-тесті $p = 0,001$) підтвердили позитивний вплив авторської програми фізичного виховання на фізичну та технічну підготовленість учнів. В умовах дослідження здобувачем відмічені достовірні зміни фізіометричних показників фізичного розвитку ($p < 0,05$): ЧСС у стані спокою, ЖЄЛ, проб Штанге та Руфф'є, що свідчить про підвищення функціональних резервів організму школярів.

У п'ятому розділі представлено узагальнення результатів дослідження. Здобувачем зазначено, що результати проведеного дисертаційного дослідження дали змогу підтвердити та доповнити наукові розробки, а також одержати абсолютно нові дані в площині проблеми, що вивчалася.

На основі виконання поставлених у роботі завдань і отриманих результатів автор формулює висновки, які узгоджуються з даними, наведеними в основних розділах роботи, і дозволяють судити про ступінь виконання поставлених завдань і досягнення мети роботи. Роботу завершують список покликань та додатки.

Повнота викладу наукових результатів в опублікованих працях. Результати роботи повною мірою відображено в 13 наукових публікаціях, серед яких 6 включено до фахових наукових видань України, 6 публікацій апробаційного характеру та 1 патент, який додатково відображає наукові результати дослідження.

У дисертаційній роботі відсутні порушення академічної доброчесності, робота містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела.

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертації.

Дисертаційне дослідження виконано на належному науковому рівні, проте окремі положення мають дискусійний характер та потребують корекції чи уточнень. У контексті викладеного вище доцільно зробити такі зауваження та пропозиції:

1. У вступі дисертації не зазначена роль автора у виконанні теми 3.1. «Теоретико-методичні основи формування освітніх компетентностей, рухової активності та фізичної підготовленості різних груп населення в умовах нових соціальних викликів» Зведеного плану науково-дослідної роботи ЛДУФК імені Івана Боберського на 2021–2025 рр.

2. У дисертації необхідно уніфікувати використання термінологічного апарату. Зокрема, в роботі використовуються різноманітні дефініції одного терміну – діти з особливими освітніми потребами, що визначений у законодавчих документах, а саме: учні з обмеженими можливостями (с. 28, 34, 38, 55), школярі з особливими потребами (с. 31, 55, 56), діти з особливостями розвитку (с. 32), «особливі» учні (с. 32), діти з особливостями (с. 210) тощо.

3. Загальні висновки в дисертації у значній мірі дублюють висновки до розділів. Варто висновки до розділів формулювати, підсумовуючи отримані результати за підрозділами. А у загальних висновках представляти найбільш важливі наукові та практичні результати дисертації, вказуючи наукові проблеми, для розв'язання яких можуть бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою дисертації.

4. У Вимогах до оформлення дисертації (затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2017 № 40) рекомендовано застосовувати назву заголовку «Список використаних джерел» (пункт 11), а не «Покликання».

5. У Додатку Ж (с. 240) представлені питання для опитування експертів щодо оцінки авторської технології фізичного виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів за 5-ма критеріями. Проте не у підрозділі 2.1 «Методи дослідження», де представлено характеристику соціологічного методу дослідження – опитування експертів (с. 64), не у підрозділі 4.2.1. «Оцінювання ефективності технології організації фізичного виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу», де окреслено результати опитування експертів, не зазначено кількісного та якісного складу експертів, які брали участь в опитуванні.

6. Потребує корекції характеристика етапів організації дослідження. Відповідно до наявного опису написання розділів дисертаційної роботи, підготовка наукових статей, опублікування їх у фахових журналах України й оприлюднення під час доповідей на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях відбувається лише на четвертому етапі протягом липня – грудня 2023 р.

7. Згідно з Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44) наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше ніж у трьох наукових публікаціях здобувача, до яких зараховуються: статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; патент на винахід тощо. У представленій дисертації до наукових праць, в яких опубліковані основні наукові результати, віднесені три статті, що надруковані в журналах, які включені до переліку наукових фахових видань України не за спеціальністю, якою захищається здобувач. Зокрема, мова йде про наукове періодичне видання Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), що включений до переліку наукових фахових видань України категорії «Б» за галузями наук: 011 «Педагогічні науки», 017 «Фізичне виховання і спорт» – (Наказ Міністерства освіти і науки № 886 від 02.07.2020). Проте цей журнал не є фаховим виданням за спеціальністю 014 «Середня освіта (фізична культура)», за якою власне і захищається здобувач. Рекомендовано статті, що надруковані в цьому журналі, віднести до наукових праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації чи які додатково відображають наукові результати дисертації. Водночас Патент України № 154114 варто віднести до наукових праць, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації, бо як то зазначено в «Порядку присудження ступеня доктора філософії ...» «патент на винахід ... прирівнюється до однієї наукової

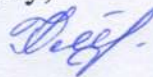
публікації», що відноситься до категорії обов'язкових.

Зазначенні дискусійні питання та зауваження не є принциповими та не знижують загальної позитивної оцінки, наукової та практичної значущості результатів дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Гук Ганни Ігорівни за темою «Фізичне виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу», є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, практичне значення та відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами), а її автор Гук Ганна Ігорівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура).

Офіційний опонент:

професор кафедри професійного,
неолімпійського та адаптивного спорту
Національного університету
фізичного виховання і спорту України,
доктор наук з фізичного виховання та спорту,
професор

І. О. Когут

Підпис Когут І. О. засвідчую

Вчений секретар
Національного університету
фізичного виховання і спорту України

Т. С. Машеренкова